

10 hodin do konce března 2021, přičemž se nejedná o zdravotní službu, ale o prevenci vzniku psychických potíží v souvislosti s pandemií COVID-19.

9. Výbor PS schválil tiskovou zprávu ohledně poskytování psychoterapeutické péče v době pandemie COVID-19, jejíž návrh připravil dr. Rektor. V této zprávě se uvádí, že pandemie má negativní dopad na psychický stav obyvatel, a je proto potřeba zajistit vyšší dostupnost psychoterapie, což je významná léčebná metoda, prokazatelně účinná při zmírňování psychických problémů a poruch. PS dlouhodobě upozorňuje na nedostatečnou dostupnost psychoterapie a potřebu učinit psychoterapii více dostupnou, přičemž psychoterapeuti pracující ve zdravotnictví nemají dostatečnou kapacitu pro zvýšení této dostupnosti. PS proto podporuje program Rady vlády, který má za cíl zvýšit dostupnost psychosociálních intervencí i mimo zdravotnictví. PS je připravena se aktivně zapojit do řešení problematiky psychoterapie v rámci pracovní skupiny MZ, jejímž cílem je připravit komplexní a přehledný systém poskytování psychoterapeutických služeb.
10. Prof. Mohr informoval výbor PS o průběhu XIII. sjezdu PS, který proběhl od 4. 10. do 30. 11. 2020 on-line formou. Registrovalo se 586 účastníků, bylo 62 nahraných přednášek, 8 přednášek v podobě handoutů a 11 posterů, uskutečnilo se 5 firemních sympózií. Počet zobrazení stránek bylo 8724 a z toho unikátních zobrazení bylo 5024. Průměrně za den byla stránka ote-

vřena 175krát. Výbor PS se shodl, že členové výboru PS do konce roku 2020 projdou přednášky ze sjezdu PS a doporučí, které by bylo vhodné zachovat a dát k dispozici na stránky PS.

11. Výbor PS se shodl, že motto konference Léčba v psychiatrii VI, která se uskuteční od 3. do 6. 11. 2021 v Plzni v hotelu Parkhotel a jejímž hlavním tématem bude nová Mezinárodní klasifikace nemocí MKN-11, bude znít „Co je po jméně? Léčba duševních poruch v době MKN-11“.
12. Paní Knesplová, ředitelka sekretariátu PS, informovala výbor PS, že na základě jednání s technickým oddělením VFN Praha začne do konce roku rekonstrukce nových prostor pro sekretariát PS. K přestěhování do nových prostor by mohlo dojít v lednu nebo začátkem února 2021.
13. Výbor PS schválil členství v PS těchto žadatelů: MUDr. Lucie Hronová, PO Nemocnice České Budějovice; MUDr. Jana Marešová, PN Havlíčkův Brod; MUDr. Zuzana Berkešová, PO FN Ostrava.
14. Příští vědecká schůze PS ČLS JEP se bude konat, jakmile opatření vlády umožní se opět scházet, předsedat jí bude doc. Anders.
15. Příští schůze výboru PS se bude konat 6. 1. 2021 od 12.00 hod. on-line formou přes ZOOM.

Zapsali Lenka Knesplová, ředitelka sekretariátu PS ČLS JEP, a MUDr. Petr Možný.

recenze

Jiří Raboch et al.

DUŠEVNÍ ZDRAVÍ A ŽIVOTNÍ STYL

Psychiatrie životním stylem

Mladá fronta 2019, 296 stran

Kolektiv autorů předkládá v našem prostředí první monografii věnovanou „lifestyle medicíně“, tedy léčebné praxi založené na důkazech, která pomáhá přijmout a udržet vzorce zdravého chování ovlivňujícího zdraví a kvalitu života. Zahrnuje zdravou výživu, fyzickou aktivitu, redukci stresu, trávení volného času a sociální podporu. Jde ze své podstaty

o oblast mezioborovou a publikace cílí na širokou oblast odborníků. Stejně tak i okruh přispěvatelů zahrnuje odborníky primárně pracující v psychiatrii a psychologii,

veřejném zdraví, neurověděch, adiktologii, psychoterapii, preventivní kardiologii, mikrobiologii, pracovním lékařstvím, sociologií, neurologií, interní medicíně i sexuologií.

Čtenář zde nalezne souhrn současného poznání a doporučení k úpravě životního stylu a pohybové aktivity u hlavních diagnostických okruhů duševních nemocí včetně organických a psychotických poruch, deprese, poruch příjmu potravy, poruch spánku či poruch sexuálních. Velká pozornost je věnována výživě a metabolismu, od zasvěceného přehledu komplexního vlivu nenasycených mastných kyselin na duševní zdraví přes ovlivnění metabolického syndromu a aterosklerotických změn modifikací životního stylu po vliv střevního mikrobiomu na duševní zdraví. Důležité je i pojmenování témat zdravotní gramotnosti a stigmatu souvisejícího s duševním onemocněním jako oblastí hodných pozornosti. Nechybí ani kapitola věnovaná výzkumu v oblasti úprav životního stylu. V mnoha obměnách také zaznívá téma přiměřené pohybové aktivity a sportu, včetně jeho sociálních aspektů, jako základního pilíře zdravého životního stylu.

Životní styl je od útlého věku určován rodinným prostředím, výchovnými podmínkami, stresovou zátěží,

pracovním uplatněním či užíváním návykových látek, příslušné kapitoly umožňují nejen získání přehledu v jednotlivých podoblastech, ale umožňují také hlubší vhléd do komplexních souvislostí životního stylu a duševních poruch. Životní styl je v současné době ovlivněn digitalizací mezilidské komunikace a rozvolněním tradičních rolí, což vede k individualizaci společnosti a nárůstu samoty, která je rizikovým faktorem mnoha onemocnění.

Publikace si klade za cíl i určité koncepční začlenění intervencí v oblasti životního stylu do stávajících psychosociálních či edukačních intervencí, ať již jde o stále rostoucí poznání přínosu „mindfulness“ v psychiatrii a psychoterapii, nebo o využití motivačních rozhovorů.

V kapitolách sepsaných editorem publikace je potom z historických východisek a někdy i překvapivých příkladů (viz složení viktoriánské diety na str. 38) formulován i opatrně optimistický výhled do budoucnosti, kdy prostřednictvím technologických prostředků, jako jsou aktivity trackery či telemedicínské programy, bude možné poskytovat individualizované intervence v oblasti životního stylu, pohybových aktivit i výživy. Poukazuje na soustavné opomíjení využívání úprav životního stylu, behaviorálních a psychologických preventivně-léčebných intervencí,

kteří jsou účinné, přinášející dlouhodobý přínos i levnější, ale jsou hůře realizovatelné, což vede k upřednostňování nových, nákladnějších technologických a farmakologických řešení.

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, v § 3 jako součást individuálního léčebného postupu, který je podkladem vztahu lékař–nemocný, ustanovuje léčebný režim, kterým se rozumí soubor opatření, jež podporují léčbu a minimalizují její možná rizika, včetně doporučení úpravy životního stylu. Předkládaná publikace je prvním uceleným souhrnem těchto doporučení v naší literatuře, který stojí za pozornost nejen odborníkům pracujícím v oblasti duševního zdraví – psychiatrům, psychologům či psychoterapeutům –, ale i lékařům z jiných oborů, kteří si uvědomují nezbytnost komplexního pohledu na léčbu jakýchkoliv poruch, nejen poruch duševních. Doporučení týkající se úpravy životního stylu by jednoznačně měla být součástí ucelených léčebných intervencí a v předkládané publikaci je možné nalézt mnoho konkrétních poznatků podložených důkazy. Výzvou do budoucnosti potom pro všechny z nás zůstává tyto odborné poznatky zohledňovat při práci s nemocnými, transformovat je ve srozumitelná doporučení a hlavně je využívat v denní praxi.

MUDr. Marek Páv, Ph.D., MBA
Marek.Pav@bohnice.cz

Karel D. Riegel, Kamil Kalina, Ondřej Pěč

PORUCHY OSOBNOSTI V 21. STOLETÍ

Diagnostika v teorii a praxi

Portál, s.r.o., 2020, 208 stran

Autoři (Mgr. Bc. Karel Dobroslav Riegel, Ph.D., doc. MUDr. PhDr. Kamil Kalina, CSc., EMPH, a MUDr. Ondřej Pěč, Ph.D.) zpracovali velmi aktuální téma (diagnostiku v teorii a praxi u poruch osobnosti v tomto století). Publikace zahrnuje (mimo předmluvu) tři oddíly. V prvním oddíle se K. D. Riegel a O. Pěč věnují důležitým tématům k pochopení principů poruch osobnosti,

jako například: psychodynamická diagnostika poruch osobnosti, psychiatrická diagnostika poruch osobnosti, psychostrukturální diagnostika poruch osobnosti a neurobiologické aspekty poruch osobnosti. Ve druhém oddíle (K. Kalina) je věnována pozornost vztahu mezi poruchami osobnosti, závislostními poruchami a poruchami příjmu potravy. V tomto oddíle je věnována pozornost osobnostním dispozicím pro závislost, psychoanalytickým

a psychodynamickým pohledům, úrovni organizace osobnosti a poruše osobnosti. Autor si klade otázku, zda poruchy příjmu potravy jsou kvazizávislostními poruchami, a v závěru druhého oddílu věnuje pozornost vývojovému hledisku osobnosti. Ve třetím oddílu se K. D. Riegel věnuje praxi diagnostiky poruch osobnosti. Autor věnuje patřičnou pozornost trojdimenzionálnímu pojetí diagnostiky, dimenzionální diagnostice poruch osobnosti v adiktologii a nakonec i způsobu sdělování diagnózy poruch osobnosti, včetně plánování vhodné terapie.

Kolektiv autorů velmi pečlivě zpracoval uvedenou oblast. U K. D. Riegla se jedná o první publikaci tohoto typu a jeho podíl na ní je významný. V záhlaví knihy autoři uvádějí, že včasná, citlivá, ale i vhodná či správná diagnostika při posuzování poruch osobnosti (a nejen jich) je nezastupitelná. Správně konstatují, že vhodný diagnostický postup při posuzování duševního stavu přináší léčebný efekt a zlepšení kvality života pacientů. Naopak opačný postup může pacientům uškodit. Nesprávná diagnóza podmiňuje nesprávnou léčbu, což může vést k protrahovaným průběhům léčby, jejím obtížím a komplikacím.

Publikace si klade za cíl podrobněji informovat o velké diagnostické skupině, kterou poruchy osobnosti jistě jsou, a to i v kontextu již platného DSM-5, ale i nadcházející Mezinárodní klasifikace nemocí 11. revize, která vstoupí v platnost v roce 2021. Cenné rovněž je, že mimo současný a budoucí pohled na poruchy osobnosti vycházejí autoři i z historického kontextu této klinické diagnózy a připomínají, že problematika poruch osobnosti zůstává jednou